

Rafel Gallego

*Com a cineasta
m'interessen els
personatges que
arrossegueu
una infància violada
pels adults*

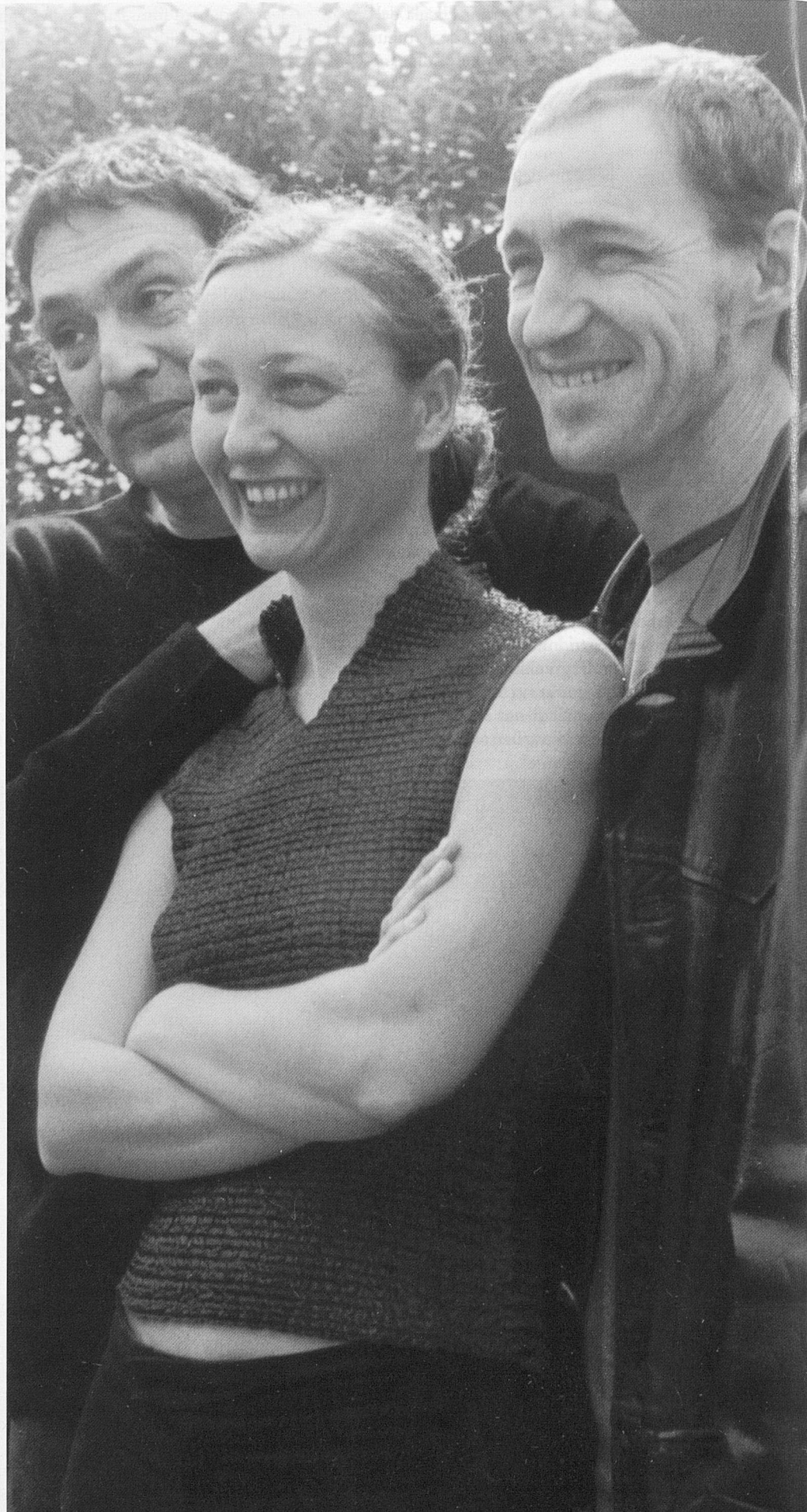
Agustí Villaronga

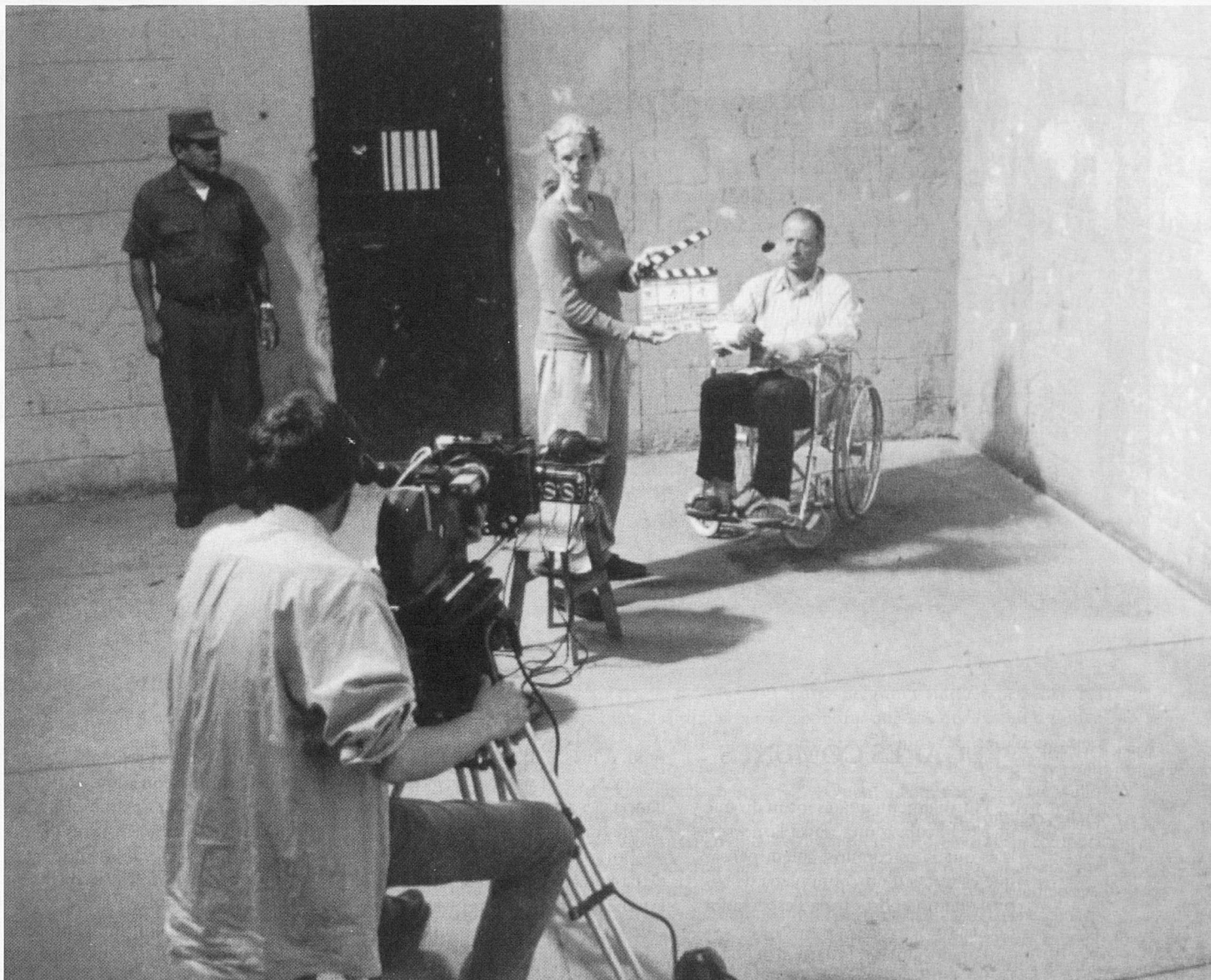
El novembre passat duia a la nostra terra les primeres pluges de tardor i un parell de pel·lícules imprescindibles, entre les quals hi figura *Aro Tolbukhin*, el darrer treball d'Agustí Villaronga (Palma, 1953). Un poema descarnat, una ventada fresca o un viatge al cor de les tenebres de l'ésser humà.

Només una sala de projecció—de les més de noranta que ja hi ha a Mallorca— s'ha atrevit a elevar la qualitat de la programació amb aquest regal pels sentits, que consagra el director dins el camp del cinema d'autor.

Acompanyat darrera la càmera pels debutants Lydia Zimmermann i Isaac Racine, l'autor d'*El Mar* especula sobre allò que podia haver estat la vida d'un mariner hongarès que, a principis dels vuitanta, va cremar vives set persones sense cap motiu aparent. Una faula basada en un personatge que va existir, un fred i implacable assassí que guardava dins la seva ment les raons que el feren actuar d'aquesta manera.

Es *Aro...* un fals documental, un *biopic* mentider, una ficció documentada, o cap de les tres opcions, però

si un meravellós calidoscopi sobre els impulsos que ens duen a destruir la vida dels altres, una immersió dins el cervell d'un psicòpata gairebé entrançable.

Innovadora, sorprenent i, sobretot, arriscada aquesta modesta producció experimenta amb nous recursos narratius i formals, i els barreja de manera harmoniosa, aportant al "cinema villaronguà" una nova dimensió estètica, fet al qual hi contribueix decisivament Guillermo Granillo, l'excel·lent director de fotografia d'Arturo Ripstein. El blanc i negre s'alterna amb una brillant paleta de colors, els bots temporals són conti-

nuats, la cronologia perd importància i els actors es confonen amb els personatges reals. No importa quina part és verídica i quina inventada, tot és creïble i emocional a la vegada.

Estem davant la consolidació de la marca "Villaronga" com a qualque cosa exclusiva, com a segell inconfusible. Temes com la mort, la religió, la malaltia; personatges que arrosseguen el llast d'una infància violada; la recerca de la puresa allà on sembla que no pot existir; atmosferes tèrboles i viciades... Tot plegat forma i conforma un univers, de vegades incomprensible, que ja es va començar a intuir en la seva òpera prima *-Tras el Cristal (1985)-* i

que va anar perfeccionant amb *El Niño de la Luna (1988)*, guanyadora del Goya al millor guió, *99.9 (1997)* o la ja esmentada *El Mar (2000)*.

La relació malaltissa del mallorquí amb la seva obra fa que només s'endinsi en un projecte quan n'està convençut fins a les entranyes que val la pena. Perquè ja n'ha après, d'encàrrecs frustrants *-El Pasajero Clandestino (1995)-* i perquè en aquestes alçades no suportaria la traïció a ell mateix. Aquesta filosofia no el farà ric ni famós, però, tal com ell diu, "a canvi obtinc la llibertat". Doncs, que sigui lliure per molts d'anys i que agunti moltes pluges. ■